

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 13 0 U 008135 24 Uvp
Banjaluka, 20.01.2026. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sudija Svjetlane Knežević, predsjednika vijeća, Darka Stamenića i Nermane Sadiković, članova vijeća, uz učešće Sonje Savić, zapisničara, u upravnom sporu po tužbi „Rafinerije nafte Brod“ a.d. Brod, ulica Svetog Save 106, zastupana po Zajedničkoj advokatskoj kancelariji Pucar iz Banjaluke, ulica Nikole Pašića 37/2 (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv rješenja broj 9307838161 od 30.10.2023. godine, tuženog Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Bijeljina, ulica Njegoševa 28a, u predmetu ostvarivanja prava na invalidsku penziju, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Doboju broj 13 0 U 008135 23 U od 07.03.2024. godine, na nejavnoj sjednici vijeća održanoj 20.01.2026. godine, donio je

PRESUDU

Zahtjev se odbija.

Tužiteljica se odbija sa zahtjevom za nadoknadu troškova upravnog spora.

Obrazloženje

Pobijanom presudom (ispravljena rješenjem od 17.04.2024. godine) je odbijena tužba tužiteljice podnesena protiv uvodno označenog osporenog akta, kao i zahtjev za nadoknadu troškova upravnog spora. Tim aktom je odbačena žalba tužiteljice izjavljena protiv zaključka Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Filijala Doboj broj 9307838161 od 19.09.2023. godine, kojim je odbačena žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja prvostepenog organa broj 9307838161 od 25.11.2021. godine, kojim je D. A., radniku tužiteljice, priznato pravo na invalidsku penziju, počev od 11.11.2021. godine u iznosu od 663,56 KM, mjesečno.

U obrazloženju pobijane presude nižestepeni sud se pozvao na odredbe člana 41, člana 42 stav 1, člana 49 stav 3 i člana 160 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 134/11, 82/13, 103/15, 111/21, 15/22 i 132/22, u daljem tekstu: Zakon o PIO), zatim odredbe članova 38 i 219 stav 2 Zakona o opštem upravnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 13/02, 87/07, 50/10 i 66/18, u daljem tekstu: ZOUP) i odredbe člana 154 stav 1 i 2, člana 155 i člana 173 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 17/93, 3/96, 37/01 i 39/03, u daljem tekstu: ZOO). Zaključuje da su neosnovani navodi tužbe da u konkretnom slučaju tuženi nije pravilno primijenio odredbu člana 38 ZOUP, te da je tužiteljici uskraćeno pravo na efektivan pravni lijek, kao i pravo na pristup sudu i pravo na imovinu. Tuženi je tužiteljici na njen zahtjev dostavio rješenje prvostepenog

organa od 25.11.2021. godine, kojim je D. A. priznato pravo na invalidsku penziju. Ocijenio je neosnovanim navode tužiteljice da prvostepeni akt ne sadrži valjano obrazloženje, te da tuženi nije odgovorio na sve žalbene navode. Smatra da Zakonom o PIO, poslodavcu nije dato pravo da u ime radnika podnosi zahtjev za ostvarivanje prava na penziju, pa time nema ni ovlaštenje za podnošenje pravnih lijekova u postupku ostvarivanja prava iz penzijsko - invalidskog osiguranja, zbog čega je žalba tužiteljice pravilno odbačena kao izjavljena od neovlašćenog lica. Stranačku legitimaciju za podnošenje žalbe protiv rješenja koje je doneseno po zahtjevu osiguranika za ostvarivanje prava iz penzijsko - invalidskog osiguranja ima samo osiguranik, a ne i njegov poslodavac. Ističe da je pravo na penziju lično pravo i zavisi od volje osiguranika da li će i kad podnijeti zahtjev za ostvarivanje tog prava, tako da se tuženi u osporenom aktu pravilno pozvao na odredbu člana 4 stav 1 Zakona o PIO. Neosnovanim smatra prigovor tužiteljice da ima status zainteresovanog lica, jer je pravosnažnom presudom Okružnog privrednog suda Doboja broj 60 0 Ps 031838 22 Ps od 24.02.2023. godine, obavezana da tuženom nadoknadi invalidske penzije isplaćene bivšem radniku D. A.. Odbacivanjem žalbe tužiteljici nisu povrijeđena prava garantovana Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i Ustavom Bosne i Hercegovine. Prilikom odlučivanja u obzir je uzet i stav Vrhovnog suda iz presude broj 11 0 U 019017 17 Uvp od 25.10.2019. godine. Iz navedenih razloga, nižestepeni sud je odlučio kao u izreci pobijane presude.

Blagovremeno podnesenim zahtjevom za vanredno preispitivanje (u daljem tekstu: zahtjev), tužiteljica osporava pobijanu presudu, u smislu odredbe člana 35 Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 109/05 i 63/11, u daljem tekstu: ZUS), zbog povrede odredaba ZOUP i ZUS, kao i zbog povrede odredaba materijalnog prava. Smatra da pobijana presuda ne sadrži valjano obrazloženje u pogledu bitnih okolnosti, ukazujući da se nižestepeni sud u obrazloženju pobijane presude bavio i pozivao na odredbe ZOO i odredbu člana 41 Zakona o PIO, koje apsolutno nisu bile predmet tužbe. Ističe da je stav nižestepnog suda u vezi stranačke legitimacije suprotan odredbi člana 38 ZOUP, jer se pravo stranke da učestvuje u postupku ne propisuje materijalnim propisom, već je propisano odredbom člana 38 ZOUP, koji je pogrešno tumačen. Ima pravni interes da osporava rješenje od 25.11.2021. godine, s obzirom na presudu Okružnog privrednog suda u Doboju broj 60 0 Ps 031838 22 Ps od 24.02.2023. godine, kojom je obavezana da tuženom isplati veliki novčani iznos na ime invalidskih penzija isplaćenih bivšem radniku D. A., pa je stav nižestepenog suda da je pravo na penziju lično pravo, koje se ne može prenositi i nasljeđivati, bez značaja za ovaj slučaj, uzimajući u obzir odredbu člana 164 stav 1 i 2 Zakona o PIO. Mišljenja je da nižestepeni sud i tuženi pogrešno tumače odredbu člana 4 Zakona o PIO, kojom nije propisano da u postupku odlučivanja o pravima iz penzijsko – invalidskog osiguranja ne može učestvovati treće lice, već je istom propisana zabrana prenošenja prava na penziju na druga lica po bilo kom osnovu. Stava je da kao treće lice može učestvovati u predmetnom postupku, u kojem se rješava o njenim pravima i interesima, zbog čega se morala primijeniti odredba člana 164 stav 1 i 2 Zakona o PIO, u vezi sa odredbom člana 38 ZOUP. Kako je onemogućena da učestvuje u postupku smatra da su povrijeđena prava garantovana Ustavom Bosne i Hercegovine i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Uz žalbu izjavljenu protiv rješenja od 25.11.2021. godine, dostavila je nalaz i mišljenje vještaka medicinske struke dr Slobodana Stankovića od 02.09.2020. godine, u kojem se navodi da kod D. A. umanjeње opšte životne aktivnosti iznosi 10%, pri čemu isti nema posttraumatski stresni poremećaj, dok je tuženi imenovanom utvrdio invaliditet 100%. Predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda preinači na način da se tužba uvaži i osporeni akt poništi ili da se pobijana presuda ukine i predmet vrati nižestepenom sudu na ponovno odlučivanje, uz nadoknadu troškova spora.

Tuženi u odgovoru na zahtjev navodi da se osporeni akt zasniva na pravilnoj primjeni odredaba člana 38, člana 211 stav 1 i 2 i člana 219 ZOUP, u vezi sa odredbom člana 4 Zakona o PIO. Ukazuje da se na ovu upravnu stvar može primijeniti stav Vrhovnog suda izražen u presudi broj 11 0 U 019017 17 Uvp od 25.10.2019. godine. Smatra da tužiteljici nisu povrijeđena bilo kakva prava, ukazujući da ista nije preduzela sve mjere u cilju zaštite zdravlja i života svojih radnika, a imajući u vidu djelatnost kojom se bavi. Da je to u konketnom slučaju učinjeno tužiteljica ne bi bila obavezana na isplatu presudom Okružnog privrednog suda Doboj od 24.02.2023. godine, niti bi kako navodi ostala bez radnika D. A. koji je kod nje radio dugi niz godina. Predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, odgovor na zahtjev, pobijanu presudu, kao i spise predmeta upravnog postupka i upravnog spora, na osnovu odredbe člana 39 ZUS, ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga:

Iz spisa predmeta proizlazi da je rješenjem prvostepenog organa od 25.11.2021. godine, D. A., radniku tužiteljice, priznato pravo na invalidsku penziju počev od 11.11.2021. godine u iznosu od 663,56 KM, mjesečno. Tužiteljici je na njen zahtjev 29.08.2023. godine, dostavljeno navedeno rješenje, pa je protiv istog izjavila žalbu, koja je zaključkom prvostepenog organa od 19.09.2023. godine, odbačena kao izjavljena od neovlašćenog lica, a isti je u žalbenom postupku potvrđen osporenim aktom. Pobijanom presudom održan je na snazi osporeni akt iz razloga koji su navedeni u uvodnom dijelu obrazloženja ove presude.

Pobijana presuda je pravilna.

Odredbom člana 38 ZOUP je propisano da je stranka lice po čijem je zahtjevu pokrenut postupak ili protiv koga se vodi postupak, ili koje radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da učestvuje u postupku.

Odredbom člana 219 stav 2 ZOUP je propisano da nedopuštenu, neblagovremenu ili od neovlašćenog lica izjavljenu žalbu organ će odbaciti svojim zaključkom.

Odredbom člana 4 stav 1 Zakona o PIO je propisano da su prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja lična prava i ne mogu se prenositi na druga lica, niti se mogu nasljeđivati.

Pravilno nižestepeni sud i tuženi zaključuju da tužiteljica nije aktivno legitimisana da izjavi žalbu protiv rješenja prvostepenog organa od 25.11.2021. godine, kojim je D. A., radniku tužiteljice, priznato pravo na invalidsku penziju počev od 11.11.2021. godine, u iznosu od 663,56 KM, zbog gubitka radne sposobnosti u smislu člana 49 stav 3 Zakona o PIO, kao posljedica povrede na radu.

Prava iz penzijsko – invalidskog osiguranja su lična prava i ne mogu se prenositi na druga lica, niti se mogu nasljeđivati (član 4 stav 1 Zakona o PIO). Bivši radnik tužiteljice D. A. je bio osiguranik u obaveznom osiguranju (član 10 Zakona o PIO), po čijem zahtjevu je pokrenut i rješenjem od 25.11.2021. godine, okončan postupak za ostvarivanje prava na invalidsku penziju (član 119 stav 1 Zakona o PIO), dok je tužiteljica poslodavac odnosno uplatilac doprinosa za penzijsko – invalidsko osiguranje D. A. osiguraniku iz obaveznog osiguranja (član 16 Zakona o PIO).

Slijedom navedenog se može zaključiti da tužiteljica nema status stranke u postupku iz odredbe člana 38 ZOUP, a postojanje ekonomskog interesa na koji ukazuje u zahtjevu ne daje, niti joj može dati aktivnu legitimaciju da učestvuje u predmetnom postupku, tako da je odlučivanje tuženog, a zatim i nižestepenog suda pravilno i zakonito.

Kako ni ostali navodi zahtjeva nisu od uticaja na pravilnost odlučivanja nižestepenog suda, jer su za iste dati valjani i argumentovani razlozi u pobijanoj presudi, po ocjeni ovog suda nije ostvaren nijedan razlog njene nezakovitosti sadržan u odredbi člana 35 stav 2 ZUS, tako da se zahtjev odbija, na osnovu odredbe člana 40 stav 1 istog zakona.

Budući da je tužiteljica odbijena sa zahtjevom, to joj shodno odredbi člana 6 stav 1 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upravnim sporovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 63/11) po načelu argumentum a contrario, ne pripadaju troškovi upravnog spora, pa je zahtjev za nadoknadu istih, odbijen kao neosnovan.

Zapisničar
Sonja Savić

Predsjednik vijeća
Svjetlana Knežević

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić